

INFORMACJA
dotycząca niektórych zagadnień prawnych przygotowana
na naradę z Dyrektorami Zarządów Wykonawczych
Oddziałów Wojewódzkich ZOSP RP na 8 XI 2011 r.

I. Nowe zasady nabywania uprawnień przez kierowców pojazdów uprzywilejowanych.

Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (Dz.U. Nr 30, poz. 151 z póź. zm.), która w większości swoich przepisów wchodzi w życie z dniem 11 lutego 2012 r. przewiduje nowe zasady dotyczące wydawania uprawnień do kierowania pojazdami uprzywilejowanymi.

Zgodnie z art. 106 ust. 1 kierować pojazdem uprzywilejowanym będzie mogła osoba, która:

- 1) ukończyła 21 lat;
- 2) posiada prawo jazdy odpowiedniej do rodzaju pojazdu kategorii;
- 3) uzyskała orzeczenie:
 - a) lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem uprzywilejowanym,
 - b) psychologiczne o braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem uprzywilejowanym;
- 4) ukończyła kurs dla kierujących pojazdami uprzywilejowanymi;
- 5) posiada zezwolenie na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym w zakresie określonej kategorii prawa jazdy.

Kursy dla kierujących pojazdami uprzywilejowanymi prowadzić będzie ośrodek doskonalenia techniki jazdy stopnia wyższego (art. 107 ust. 1).

Zezwolenie na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym wydawać będzie Starosta w drodze decyzji administracyjnej. Koszty zezwoleń na kierowanie pojazdami uprzywilejowanymi ochotniczych straży pożarnych będą finansowane z budżetu gminy (art. 109 ust. 1 i 6).

Z punktu widzenia aktualnego interesu OSP najistotniejszy jest przepis art. 131 ust. 1 powyżej cytowanej ustawy, zgodnie z którym osobę, która w ramach wykonywanej funkcji (*np. członek OSP*) uprawniona była do kierowania pojazdem uprzywilejowanym w dniu wejścia w życie ustawy (*czyli 11 lutego 2012 r.*), uznaje się za spełniającą wymagania, o których mowa w:

- 1) art. 106 ust. 1 pkt 3 - do końca okresu ważności orzeczenia lekarskiego i orzeczenia psychologicznego wydanych na podstawie badań, o których mowa w art. 122 ust. 2 i art. 124 ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym;
- 2) art. 106 ust. 1 pkt 4 - jeżeli przed dniem wejścia w życie ustawy uzyskała uprawnienia do kierowania pojazdami uprzywilejowanymi w trybie art. 95a ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym.

Uzyskanie uprawnień do kierowania pojazdami uprzywilejowanymi na zasadach obowiązujących pod rządami ustawy Prawo o ruchu drogowym powoduje, że będą one skuteczne pod rządami ustawy o kierujących pojazdami.

Aby prawo to zachować konieczne jest spełnienie wymogów formalnych z art. 131 ust. 2 ustawy o kierujących pojazdami, tj. posiadać zaświadczenie wydane w trybie określonym w art. 95a ust. 1 pkt 2 i ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym, przez okres 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy i okazywać je na żądanie uprawnionych organów i w tym 6. miesięcznym terminie (*tj. do 11 sierpnia 2012 r.*) wymienić posiadane zaświadczenie na zezwolenie, o którym mowa w art. 106 ust. 1 pkt 5 (*decyzja Starosty*). Ustawodawca wykazał się tu daleko idącą niekonsekwencją, ponieważ kierowcy policji i OSP mają wydawane zaświadczenia na podstawie art. 95a ust. 3 i ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym. Tak więc co do zasady kierowcy OSP nie mieliby potrzeby posiadania i okazywania zaświadczenia wydanego przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta). Znając praktykę organów kontrolnych uważam, że kierowcy OSP powinni ze sobą wozić te zaświadczenia, ponieważ w przeciwnym wypadku powstałby (przez okres 6 miesięcy - między 11 lutego a 11 sierpnia 2012 r.) problem interpretacyjny (podczas kontroli na drodze), czy kierujący pojazdem uprzywilejowanym OSP spełnia wymogi z art. 131 ust. 1 pkt 2 ustawy o kierujących pojazdami. Posiadane zaświadczenie eliminuje tę wątpliwość.

OSP i gminy powinny pamiętać o powyższych wymogach i zadbać o wyposażenie kierowców OSP w zaświadczenia wydawane na podstawie art. 95a ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym oraz o konieczności wymiany zaświadczenia na zezwolenia. Warto przy tym zadbać, by przed 11 lutego 2012 r. kierowcy OSP przeszli badania lekarskie i psychologiczne według dotychczasowych przepisów. Umożliwi to przesunięcie terminu badań lekarskich i psychologicznych według nowych unormowań.

II. Nawiązki sądowe.

Nowe zasady w sprawie nawiązek sądowych (poza mniej istotnymi zmianami) wchodzi w życie na podstawie ustawy z dnia 12 lutego 2010 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny, ustawy - Kodeks karny wykonawczy oraz ustawy - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. Nr 40, poz. 227 z póź. zm.) od 1 stycznia 2012 r. (w załączeniu tekst ustawy).

Na podstawie przepisów tej ustawy utworzony zostanie Fundusz Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej, który jest państwowym funduszem celowym, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

Środki Funduszu są przeznaczane na:

- 1) pomoc osobom pokrzywdzonym przestępstwem oraz członkom ich rodzin, zwłaszcza pomoc medyczną, psychologiczną, rehabilitacyjną, prawną oraz materialną, udzielaną przez jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych i nie działające w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszenia, fundacje, organizacje i instytucje,
- 2) pomoc postpenitencjarną osobom pozbawionym wolności, zwalnianym z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz członkom ich rodzin, udzielaną przez zawodowych kuratorów sądowych oraz Służbę Więzienną,
- 3) pomoc postpenitencjarną osobom, o których mowa w pkt 2, udzielaną przez podmioty wymienione w art. 38 § 1,
- 4) działalność podejmowaną lub powierzoną przez dysponenta Funduszu, mającą na celu wsparcie i rozwój systemu pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem oraz pomocy postpenitencjarnej, w szczególności na:
 - a) promowanie i wspieranie inicjatyw i przedsięwzięć służących poprawie sytuacji osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz skutecznej readaptacji skazanych,
 - b) podejmowanie przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym i informacyjnym,
 - c) pokrywanie kosztów związanych z organizowaniem i prowadzeniem szkoleń,
 - d) podejmowanie, organizowanie i zlecenie badań naukowych dotyczących sytuacji oraz potrzeb osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz osób skazanych.

Biorąc pod uwagę cele, na jakie mają być przeznaczone środki z funduszu nie bardzo widzę możliwość skorzystania z nich przez OSP lub ZOSP RP. Po pierwsze konieczna byłaby zmiana statutu i wśród celów Związku wskazanie pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwami oraz pomocy postpenitencjarnej. Po tej zmianie moglibyśmy się np. starać o środki na szkolenia ale jedynie dla osób, które były pokrzywdzone przestępstwem lub były skazane za popełnienie przestępstw (pomoc postpenitencjarna).

Aby OSP lub ZOSP RP mogły korzystać z tych środków w szerszym zakresie konieczna byłaby zmiana ustawowa.

Krzysztof M. Miazga
adwokat